

**ІННОВАЦІЙНІ ПРОДУКТИ, РОЗРОБЛЕНІ
СПІВРОБІТНИКАМИ НДІ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМ
ЗЛОЧИННОСТІ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В. В. СТАШИСА
СПІЛЬНО З НАУКОВЦЯМИ КАФЕДРИ КРИМІНАЛІСТИКИ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

Авдєєва Галина Костянтинівна,
кандидат юридичних наук, старший
науковий співробітник, провідний на-
уковий співробітник НДІ вивчення
проблем злочинності імені академіка
В. В. Сташиса НАПрН України, доцент
кафедри криміналістики Національно-
го юридичного університету імені
Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна
Булулуков Олег Юрійович,
кандидат юридичних наук, доцент ка-
федри криміналістики Національного
юридичного університету імені Яро-
слава Мудрого, м. Харків, Україна

В Україні значну увагу приділяється розвитку сфери інноваційної діяльності, швидкими темпами відбувається науково-технічний розвиток науки і техніки. Аналіз стану інноваційної системи України відносно світового рівня показав, що Україна має високий освітній та науковий потенціал, здатний продукувати різноманітні нововведення у вигляді ідей, наукових розробок, патентів. Однак, останніми роками через недостатність фінансування, зокрема державного, та через відсутність налагоджених комунікацій між науковцями і замовниками інноваційних продуктів поступово погіршується переважна кількість показників, що характеризують інноваційну діяльність в Україні [1].

На сьогодні співробітники органів правопорядку мають потребу у високій швидкості одержання необхідної інформації, її накопиченні і оцінці. Вирішенню цих проблем присвячені дослідження багатьох учених, але експериментальній роботі та розробленню реальних інноваційних продуктів для їх використання у роботі органів правопорядку приділяється недостатньо уваги.

Співробітниками НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України (НДІ ВПрЗ) спільно з науковцями кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого розроблено низку інноваційних продуктів для потреб органів правопорядку, які захищені низкою охоронних документів. Зокрема, отримано 3 патенти на винаходи та 8 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твори наукового характеру, а саме: 1) Дрюченко О. Я. Спосіб ідентифікації людини за параметрами мови. Деклараційний патент на винахід №63624 А від 15 січня 2004 р.; 2) Шепітько В. Ю., Когут С. О. Пристрій для виміру швидкості балістичного об'єкта. Патент на винахід №78847 від 25 квітня 2007 р.; 3) Шепітько В. Ю., Авдєєва Г. К. Автоматизоване робоче місце слідчого «Інсайт». Свідоцтво №22566 про реєстрацію авторського права на твір від 6 листопада 2007 р.; 4) Шепітько В. Ю. Комплект науково-технічних засобів митника. Свідоцтво №24627 про реєстрацію авторського права на твір від 2 червня 2008 р.; 5) Шепітько В. Ю. Універсальний криміналістичний комплект слідчого. Свідоцтво №24628 про реєстрацію авторського права на твір від 2 червня 2008 р.; 6) Шепітько В. Ю. Валіза пожежного. Свідоцтво №24626 про реєстрацію авторського права на твір від 2 червня 2008 р.; 7) Шепітько В. Ю., Авдєєва Г. К. «Польова» мініфотолaborаторія. Свідоцтво №33553 про реєстрацію авторського права на твір від 2 червня 2010 р.; 8) Шепітько В. Ю., Фурса В. І. Спосіб формування суб'єктивного портрету «RAIPS-портрет» (комп'ютерного фотороботу). Патент на корисну модель №69248 від 24 квітня 2012 р.; 9) Шепітько В. Ю., Авдєєва Г. К. База даних «Практика слідчого». Свідоцтво №49389 про реєстрацію авторського права на твір від 30 травня 2013 р.; 10) Шепітько В. Ю., Авдєєва Г. К. База даних «Слідчий прецедент». Свідоцтво №60084 про реєстрацію авторського права на твір від 9 червня 2015 р.; 11) Шепітько В. Ю., Журавель В. А., Авдєєва Г. К., Стороженко С. В. «Науково-практичний твір «Профіль вбивці». Свідоцтво №67454 про реєстрацію авторського права на твір від 26.08.2016 р.

Розроблений співробітниками НДІ ВПрЗ «Спосіб ідентифікації людини за параметрами мови» являє собою математичну модель швидкого вейвлет-перетворення звукових сигналів із застосуванням квадратурних дзеркальних фільтрів (за алгоритмом Стефана Малла). Основу даної моделі складають методи та алгоритми, які є найбільш ефективними серед великої кількості способів побудови вейвлет-образів сигналів різної фізичної природи (голосу людини, звукових сигналів транспортних засобів та ін.). Під час експериментальних досліджень встановлено, що використання запропонованої моделі для вирішення ідентифікаційних експертних

завдань дозволяє скоротити час на дослідження і отримати більш точні результати.

Створений спільними зусиллями співробітників НДІ ВПрЗ та науковців кафедри криміналістики «Пристрій для виміру швидкості балістичного об'єкта» є компактним, точним, простим у використанні. Дуже важливим є те, що після здійснення експериментальних пострілів поверхня балістичного об'єкта залишається неушкодженою. Пристрій рекомендований НДЕКЦ ГУМВС України в Харківській області для використання під час проведення судово-балістичних експертиз.

«Автоматизоване робоче місце (АРМ) слідчого «Інсайт», розроблене співробітниками НДІ ВПрЗ та науковцями кафедри криміналістики, призначено для оптимізації роботи слідчих, суддів, адвокатів. АРМ слідчого «Інсайт» використовується у педагогічній та науковій діяльності в галузі криміналістики та судової експертизи, для підвищення кваліфікації практичних працівників органів правопорядку України. АРМ містить такі розділи: «Законодавство», «Процесуальні документи», «Слідчі дії», «Криміналістичні методики», «Судові експертизи», «Науково-технічні засоби», «Слідча практика», «Бібліографія», «Словник термінів», «Навчання», «Правоохоронні органи та експертні установи», «Довідкова корисна інформація».

Співробітниками кафедри криміналістики сформовано понад 30 спеціалізованих комплектів науково-технічних засобів для потреб органів правопорядку, а саме: Універсальний криміналістичний комплект слідчого, Криміналістичний комплект слідчого, Криміналістичний комплект для роботи зі слідами, Криміналістичний комплект для роботи з мікрооб'єктами, Криміналістичні комплекти «Валіза пожежного» та «Валіза дізнавача (ДТП)», Комплект науково-технічних засобів митника, Дактилоскопічна валіза, Комплект науково-технічних засобів для проведення пошукових робіт, Універсальний криміналістичний комплект (модифікація для СБУ), Технічний набір криміналістичного комплекта слідчого, Криміналістичний комплект дізнавача, Комплект науково-технічних засобів дізнавача прикордонних військ, Фото-відеоккомплект слідчого, Фотосумка слідчого та ін.

Розроблена співробітниками НДІ ВПрЗ спільно з науковцями кафедри криміналістики «Польова» мініфотолабораторія» дозволяє здійснювати фіксацію доказової інформації в «польових» умовах за допомогою звукозапису, відео- та фотозйомки, роздруковувати фотознімки високої якості, що відповідає рівню поліграфічного друку без застосування комп'ютерної техніки та електромереж, накопичувати, зберігати та копіювати звуко-, відеофайли та фотознімки на носії електронної інформації без зниження

їх якості. «Польова» мініфотолaboratorія» отримала позитивну оцінку практичних працівників під час її апробації в Головному управлінні МВС у Львівській області та Управлінні криміналістики Головного слідчого управління Генеральної прокуратури України.

Запропонований співробітниками НДІ вивчення проблем злочинності спільно з науковцями кафедри криміналістики «Спосіб формування суб'єктивного портрету «RAIPS-портрет» (комп'ютерного фотороботу)» являє собою автоматизовану систему побудови фоторобота на основі комп'ютерної бази портретів (у фас). Під час побудови фоторобота оператор здійснює в діалоговому режимі управління базою даних відповідно до ходу бесіди з очевидцем про ознаки зовнішності особи, що встановлюється. Основними характеристиками запропонованого способу складання фоторобота є такі: база даних охоплює картотеку 300 осіб різної статі, національності та віку; невелика тривалість сеансу – до 30–40 хв.; схожість суб'єктивного портрета з розшукуваною особою (за словами очевидців) складає 80–85%.

Сформовані співробітниками НДІ ВПрЗ спільно з науковцями кафедри криміналістики комп'ютерні системи «База даних «Практика слідчого» та інформаційно-пошукова система «Слідчий прецедент» містять декілька тисяч окремих довідок про процеси і результати розслідування в Україні та країнах колишнього СНД злочинів різних категорій (за останні 70 років), про особливості використання криміналістичних засобів і спеціальних знань у кримінальному провадженні. Тексти в «Базі даних «Практика слідчого» систематизовані за видами злочинів відповідно до Кримінального кодексу України, а в інформаційно-пошуковій системі «Слідчий прецедент» – за характером криміналістичних засобів, які застосовуються слідчими під час розслідування злочинів. Пошук відомостей і їх обробка здійснюється за допомогою електронно-обчислювальної машини. Інноваційні продукти «Практика слідчого» та «Слідчий прецедент» призначені для використання співробітниками органів правопорядку під час кримінального провадження для побудови слідчих (судових) версій, планування розслідування та найбільш ефективного провадження окремих слідчих (судових) дій, тощо.

Інформаційна система «Профіль вбивці», розроблена співробітниками НДІ ВПрЗ спільно з науковцями кафедри криміналістики, призначена для автоматизованої побудови соціально-психологічного профілю ймовірного вбивці за кожним конкретним кримінальним провадженням на основі результатів узагальнення матеріалів 1100 кримінальних проваджень та 200 вироків суду щодо вбивств.

Розроблені співробітниками НДІ ВПрЗ спільно з науковцями кафедри криміналістики інноваційні продукти використовуються в навчальному процесі за дисциплінами «Криміналістика», «Практикум із криміналістики», «Методика розслідування злочинів» та «Судова експертиза», при створенні планів нових лабораторних робіт, нових лекційних курсів та практичних занять, під час виконання магістерських кваліфікаційних робіт та підготовки наукових доповідей, при підготовці монографій, підручників та навчальних посібників.

Література:

1. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. №526-р. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80> (дата звернення 20.09.2019).

Національна академія правових наук України

Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ЦИФРОВІ
ТЕХНОЛОГІЇ В КРИМІНАЛІСТИЦІ,
СУДОВІЙ ЕКСПЕРТИЗИ
ТА ЮРИДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ**

Матеріали міжнародного «круглого столу»

(Харків, 12 грудня 2019 р.)

Харків
«Право»
2019

УДК 343.98(477):001.895

I-66

Редакційна колегія:

В. Ю. Шепітько (головний редактор), *В. А. Журавель*,
В. М. Шевчук, *Г. К. Авдєєва*

Відповідальна за випуск *А. Є. Симкіна*

Відповідальність за достовірність даних несуть автори публікацій.
Точка зору редколегії може не збігатися з позицією авторів

Інноваційні методи та цифрові технології в криміналістиці, судовій експертизі та юридичній практиці : матеріали міжнар. «круглого столу» (Харків, 12 груд. 2019 р.) / редкол.: В. Ю. Шепітько (голов. ред.), В. А. Журавель, В. М. Шевчук, Г. К. Авдєєва. – Харків : Право, 2019. – 164 с.

ISBN 978-966-937-842-2

Видання містить матеріали міжнародного «круглого столу», присвяченого найбільш важливим і сучасним проблемам криміналістики, судової експертизи і юридичної практики. Викладені питання розроблення і використання інноваційних методів та цифрових технологій у цих галузях.

Для працівників органів правопорядку, науковців, викладачів, аспірантів та студентів юридичних навчальних закладів і широкого кола осіб, яких цікавлять сучасні проблеми криміналістики.

УДК 343.98(477):001.895

ISBN 978-966-937-842-2

© Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України, 2019

© Оформлення. Видавництво «Право», 2019